

Sygn. akt II Ca 383/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Cezary Klepacz (spr.)

Sędziowie: SSO Magdalena Bajor-Nadolska

SSO Anna Pać-Piętak

Protokolant: starszy protokolant Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2019 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa L. M.

przeciwko (...) (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu we W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Końskich

z dnia 9 stycznia 2019 r. sygn. I C 547/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Końskich, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 383/19

UZASADNIENIE

W dniu 16 lipca 2018 r. L. M. (poprzednio M.) złożył pozew przeciwko (...) (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu we W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Rejonowego w Końskich z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 561/13, na podstawie którego prowadzona jest egzekucja pod sygn. akt (...), gdyż dochodzona wierzytelność uległa przedawnieniu.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, ponieważ roszczenie nie uległo przedawnieniu, biorąc pod treść art. 125 § 1 zdanie pierwsze k.c.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt I C 547/18, Sąd Rejonowy w Końskich oddalił powództwo (pkt I) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 287 zł kosztów procesu.

Sąd ten uznał za bezsporne, że:

- wyrokiem z 16 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 561/13 upr., Sąd Rejonowy w Końskich zasądził od L. M. na rzecz (...) (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W. kwotę 1.654,77 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od kwot: 291,31 zł w wysokości 13% od 21 maja 2012 r. do 16 grudnia

2013 r., 174,15 zł w wysokości 13% od 14 maja do 16 grudnia 2013 r., 1.189,31 zł w wysokości 13% od 14 maja do 16 grudnia 2013 roku, określając że kwota główna jest płatna w 33 ratach (32 raty w kwotach po 50 zł, a ostatnia w kwocie 54,77 zł) do 15. dnia miesiąca, poczynając od miesiąca następującego po miesiącu uprawomocnienia orzeczenia, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat oraz kwotę 630 zł tytułem kosztów procesu;

- w dniu 2 lipca 2018 r.(...). (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. złożył do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Końskich J. K. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania należności w kwocie głównej 1.111,22 zł na podstawie wskazanego wyroku, a egzekucję prowadzono pod sygn. akt (...), dokonując w dniu 3 lipca 2018 r. m.in. zajęcia wierzytelności z tytułu zwrotu podatku;

- w dniu 22 listopada 2018 r. wierzyciel złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego, co komornik sądowy uczynił postanowieniem z dnia 5 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne, podnosząc, co następuje:

Podstawę prawną żądania stanowi art. 840 § 1 pkt 2) k.p.c.

Mimo że roszczenie stwierdzone wyrokiem w sprawie o sygn. akt I C 561/13 jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, termin przedawnienia nie wynosi trzy lata (art. 118 k.c.), albowiem zastosowanie ma art.125 § 1 k.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1104), co oznacza, że roszczenie to mogłoby się przedawnić najwcześniej z dniem 16 grudnia 2019 r. (co nie oznacza, że z tą datą nastąpi przedawnienie). Rozłożenie świadczenia na raty nie oznacza, że ma ono charakter okresowy. Uwzględniając treść art. 5 powołanej noweli, Sąd pierwszej instancji uznał, należy zastosować art. 125 § 1 k.c. w jego obecnym brzmieniu. Pomimo krótszego (sześciolatniego) terminu przedawnienia, roszczenie nie uległo przedawnieniu. Nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia umorzenie postępowania egzekucyjnego.

O kosztach procesu, na które składają się: opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł i koszty zastępstwa procesowego w kwocie 270 zł, według stawki z § 2 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia złożył powód, wnosząc o jego uchylenie, gdyż roszczenie dochodzone przez pozwanego przedawniło się.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej odrzucenie, jako wniesionej po terminie i niespełniającej wymagań formalnych, ewentualnie o jej oddalenie, albowiem w sprawie ma zastosowanie dziesięcioletni termin przedawnienia, a także zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna, o tyle, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Przede wszystkim należy jednak wskazać, że sama apelacja została wniesiona w terminie, albowiem L. M., po otrzymaniu w dniu 1 lutego 2019 r. odpisu wyroku z uzasadnieniem (k.44), złożył dnia 12 lutego 2019 r. pismo procesowe, w którym podał, że stanowi ono apelację od wyroku Sądu z dnia 9 stycznia 2019 r. w sprawie I C 547/18, z którym w całości powód nie zgadza się (k.45), a wezwany do uzupełnienia braków formalnych tego pisma, wskazał wartość przedmiotu sporu i wyjaśnił, że domaga się uchylenia wyroku w całości, albowiem zadłużenie wobec pozwanego, obejmujące świadczenia okresowe, przedawniło się.

Okoliczności sprawy są bezsporne, albowiem wynikają z dokumentów, których prawdziwość nie została podważona.

Powód wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Końskich z 16 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 561/13 upr., którym zasądzono od L. M. na rzecz (...) (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 1.654,77 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od kwot: 291,31 zł w wysokości 13% od 21 maja 2012 r. do 16 grudnia 2013 r., 174,15 zł w wysokości 13% od 14 maja do 16 grudnia 2013 r., 1.189,31 zł w wysokości 13% od 14 maja do 16 grudnia 2013 roku, przy czym płatność głównej kwoty rozłożono na 33 raty (32 w kwotach po 50 zł, a ostatnią – w kwocie 54,77 zł), ustalając termin zapłaty każdej z nich do 15. dnia miesiąca, poczynając od miesiąca następującego po miesiącu uprawomocnienia orzeczenia, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia temu terminowi oraz kwotę 630 zł tytułem kosztów procesu, któremu to orzeczeniu nadano klauzulę wykonalności w dniu 22 lipca 2014 r. na wniosek wierzyciela z dnia 21 lipca 2014 r.

W uzasadnieniu żądania powód podniósł zarzut przedawnienia całego dochodzonego od niego roszczenia, zatem podstawę roszczenia stanowi przepis art. 840 § 1 pkt 2) k.p.c.

W pierwszej kolejności należy zatem wskazać, że termin przedawnienia roszczenia stwierdzonego wskazanym wyrokiem rozpoczął bieg od chwili uprawomocnienia się tego orzeczenia (art. 125 § 1 k.c.), został przerwany złożeniem wniosku o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2011, IV CSK 156/11, LEX nr 1111012 i powołane w jego uzasadnieniu orzecznictwo), a zaczął biec na nowo po zakończeniu tego postępowania (nadaniu orzeczeniu klauzuli wykonalności).

W tej dacie przepis art. 125 § 1 k.c. stanowił, że roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Zgodnie z art. 1 pkt 4) ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1104), przepis ten od 9 lipca 2018 r. otrzymał brzmienie: „Roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem sześciu lat. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem trzech lat”.

Według art. 5 ust. 1 powołanej ustawy, do roszczeń powstałych przed dniem wejścia jej w życie i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ale jak wynika z ust. 2, jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Sąd Rejonowy w sposób oczywiście błędny zastosował przepisy dotyczące przedawnienia roszczenia stwierdzonego powołanym wyrokiem z 16 grudnia 2013 r.

Wynikający z art. 125 § 1 k.c. w jego obecnym brzmieniu termin przedawnienia jest krótszy od dotychczasowego, zatem jego bieg rozpoczyna się z dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, ale ponieważ przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie tej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego

terminu przedawnienia wcześniej (10 lat liczone od 22 lipca 2014 r.), to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Oznaczałoby to, że roszczenie stwierdzone wskazanym wyrokiem nie uległo przedawnieniu (rozłożenie zasądanego świadczenia pieniężnego na raty nie przekształca go w świadczenie okresowe).

Dotyczy to jednak tylko należności głównej, albowiem, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z 12 maja 2016 r., IV CSK 528/15, LEX nr 2049807, w art. 125 § 1 k.c. wyraźnie zróżnicowano terminy przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe i innych roszczeń. Roszczenia o odsetki za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) należą do kategorii świadczeń okresowych i – jeżeli zostały stwierdzone tytułem wykonawczym – powinny przedawniać się z upływem trzech lat (art. 125 § 1 zdanie drugie k.c.). Chodzi tu jednak tylko o odsetki „należne w przyszłości”, a więc takie, które stają się wymagalne m.in. po uprawomocnieniu się wyroku sądowego stwierdzającego obowiązek zapłaty tych odsetek.

Skoro podstawę powództwa w rozpoznawanej sprawie stanowi art. 840 § 1 pkt 2) k.p.c., a jego uzasadnienie – zarzut przedawnienia całego roszczenia pozwanego wobec powoda, kwestionowany tytuł wykonawczy obejmuje zaś nie tylko należność główną, ale też odsetki za opóźnienie, to należy przyjąć, że żądanie dotyczy także tych odsetek (art. 125 § 1 zdanie drugie k.c.), co nie wymaga indywidualizacji przedawnionych roszczeń objętych tym tytułem.

(...) (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. złożył w dniu 2 lipca 2018 r. do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Końskich J. K. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania wynikającej z tego tytułu wykonawczego należności głównej w kwocie 1.111,22 zł i odsetek ustawowych od należności głównej naliczonych od dnia wskazanego w tytule do 31 grudnia 2015 r. i odsetek ustawowych za opóźnienie od należności głównej od 1 stycznia 2016 r. do 25 czerwca 2018 r. w łącznej kwocie 157,68 zł oraz dalszych odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 26 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty.

Egzekucja była prowadzona pod sygn. akt (...), a postępowanie w tej sprawie zostało umorzone postanowieniem komornika sądowego z dnia 5 grudnia 2018 r. na wniosek wierzyciela z 22 listopada 2018 r.

Wniosek o wszczęcie egzekucji powoduje przerwę biegu przedawnienia.

W wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015/12/145, Sąd Najwyższy wyraził jednak pogląd, że wniosek taki nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku tej egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności.

W uzasadnieniu tego orzeczenia podniesiono, że skoro wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego oznacza rezygnację z poszukiwania ochrony, która już cedentowi, wobec zbycia wierzytelności, nie przysługuje, to uwzględnienie wniosku przez komornika tworzy ostatecznie stan taki, jaki w postępowaniu rozpoznawczym łączy się ze skutecznym cofnięciem pozwu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1988 r., III CZP 24/88, OSNCP 1989, nr 9, poz. 138). Pozew skutecznie cofnięty nie wywołuje skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z jego wniesieniem (art. 203 § 2 k.p.c.). Stosowanie w postępowaniu egzekucyjnym uregulowań kodeksu postępowania cywilnego obejmujących proces nie jest wyłączone (art. 13 § 2 k.p.c.), czemu dał wyraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP 2004, nr 11, poz. 141.

Pogląd ten został powtórzony i rozwinięty w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14, OSNC 2015/12/137, gdzie podniesiono, że obowiązująca w postępowaniu cywilnym zasada dyspozycyjności ma w pełni zastosowanie także w postępowaniu egzekucyjnym, czego wyrazem jest art. 825 pkt 1 k.p.c., zgodnie z którym organ egzekucyjny umarza postępowanie na wniosek, jeżeli zażąda tego wierzyciel. W przeciwieństwie do regulacji zawartej w art. 203 k.p.c., zgłoszone przez wierzyciela żądanie jest bezwzględnie wiążące. Potwierdzeniem tego, że od wierzyciela wymaga się popierania egzekucji, jest art. 823 k.p.c., przewidujący umorzenie postępowania z mocy samego prawa z powodu jego opieszałości w dokonywaniu czynności potrzebnych do kontynuacji postępowania egzekucyjnego. Uwzględnienie tej specyfiki musi być punktem wyjścia rozważań, jaki jest zakres odpowiedniego zastosowania w tym postępowaniu na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. sankcji przewidzianej w art. 203 § 2 zdanie pierwsze

k.p.c., wyrażającej się w tym, że pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Zastrzeżenie to ma na celu przede wszystkim zapobieżenie możliwości manipulowania przez powoda terminami przedawnienia roszczenia. Brak tego przepisu prowadziłby do tego, że powód mógłby wielokrotnie składać pozew i cofać go ze skutkiem przewidzianym w art. 123 § 1 pkt 1) k.c. Racja przyjęcia takiego rozwiązania i dążenie do przeciwstawienia się możliwym nadużyciom jest tym bardziej uzasadnione na gruncie postępowania egzekucyjnego, w którym chodzi o zastosowanie wobec dłużnika środków przymusu. Prowadzi to do wniosku, że w postępowaniu egzekucyjnym ma odpowiednie zastosowanie art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c., co oznacza, iż umorzenie tego postępowania niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem.

Wbrew zatem stanowisku wyrażonemu w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt Km 525/18 prowadzonej przez komornika sądowego J. K. miało znaczenie dla biegu terminu przedawnienia stwierdzonego tytułem wykonawczym roszczenia o odsetki ustawowe.

Skoro Sąd Rejonowy niewłaściwie zastosował przepisy dotyczące przedawnienia roszczeń, to nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Orzeczenie kosztach postępowania apelacyjnego zapadło na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. (na marginesie należy zauważyć, że podstawy rozstrzygnięcia o kosztach procesu w zaskarżonym orzeczeniu nie mógł stanowić art. 98 § 2 k.p.c., który określa, co należy do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym).

W dalszym postępowaniu należy przede wszystkim ustalić, jaka kwota należności głównej pozostaje do wyegzekwowania od powoda, a związku z tym, w jaki sposób wierzyciel ustalił wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie w łącznej kwocie 157,68 zł we wniosku egzekucyjnym i jak powinny być liczone dalsze odsetki (od jakich kwot i za jaki okres), biorąc pod uwagę, że odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie zostały zasądzone od różnych kwot (291,31 zł, 174,15 zł i 1.189,31 zł) za różne okresy (od 21 maja 2012 r. i od 14 maja 2013 r. – do 16 grudnia 2013 r.), a spłatę należności głównej rozłożono na raty, ustalając odrębnie terminy płatności dla każdej z nich, a co za tym idzie – wymagalność odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie każdej z rat.

Dopiero po ustaleniu tych okoliczności będzie możliwe odniesienie się do zarzutu przedawnienia odnośnie do odsetek ustawowych stwierdzonych tytułem wykonawczym, przy uwzględnieniu wskazanych wcześniej zasad.

SSO Anna Pać-Piętak SSO Cezary Klepacz SSO Magdalena Bajor-Nadolska